

Datum: 27. 2. 1985

PROBLEMATIKA DIMNIKARSKE DEJAVNOSTI

UVOD

Dimnikarsko službo ureja zakon o dimnikarski službi (Uradni list SRS, št. 16/74) in pravilnik o rokih čiščenj (Uradni list SRS, št. 1/76). Je dejavnost posebnega družbenega pomena zlasti iz razlogov zagotavljanja preventivne požarne varnosti, zmanjševanje porabe goriva in onesnaževanje ozračja.

Stanje na področju dimnikarstva ni zadovoljivo zato predlagamo, da zadevno problematiko obravnava delegatska skupščina in s svojimi stališči in usmeritvami prispeva k izboljšanju stanja.

V ta namen v tem gradivu opozarjamo le na najbolj bistvene probleme te dejavnosti.

II. NALOGE DIMNIKARSKE SLUŽBE IN RAZMERE DO 30. 6. 1984

Izjemnega pomena dimnikarske službe pri zagotavljanju preventivne požarne varnosti ni potrebno posebej utemeljevati. Čiste naprave trošijo manj goriva. Če milimeter debela plast saj v kurilni napravi povzroča za 7 % večjo porabo goriva, dvomilimska do 10 %. Pri nekaterih vrstah sajnih oblog so ti odstotki tudi do 2-krat višji.

V zadnjih letih v veliki meri spet prehajamo na trda goriva, ki pri izgorevanju sproščajo neprimerno več in škodljivejši saj kot tekoča in plinasta. Redno in strokovno čiščenje in urejanje kurilnih naprav in dimovodov ter merjenje dimnih in plinastih emisij kurišč so ukrepi s katerimi se lahko občutno zmanjšajo negativne posledice uporabe slabših vrst goriva. Za ljubljansko kotlino je zaradi slabe prevetrenosti in pogostih, tudi večtedenskih toplotnih inverzij, to še toliko bolj pomembno. Poudariti je treba, da sta racionalna poraba goriva in onesnaževanje zraka obratno sorazmerni. Čim manj se potroši goriva z racionalizacijo kurjenja tem manjša je emisija saj in plinov ter poraba potrebnega kisika za zgorevanje.

Z meritvami in analizo na 318 kuriščih v Beogradu pred in po njihovem čiščenju in urejanju je bilo ugotovljeno:

- 5,5 % zmanjšanje porabe goriva (9,9 ton dnevno),
- 30—50 % zmanjšanje onesnaževanja ozračja,
- 450.000 Nm³ manjša poraba zraka za zgorevanje (dnevno).

Po oceni strokovne grupe bi z rednim opravljanjem dimnikarskih storitev v Jugoslaviji lahko prihranili letno:

- 1,5—2 milijona ton premoga,
- 400—500 tisoč ton tekočih goriv,
- preko 100 milijonov m³ plina.

To predstavlja ogromen rudnik energije, s tem pa utemeljen razlog za vzdrževanje in razvoj dimnikarske službe. Potrebna niso nikakršna velika investicijska vlaganja, razen v kader.

Prehod na trda goriva, ki pri izgorevanju izločajo nekajkrat večje količine saj je dimnikarje v Sloveniji našel kadrovska neprivrženost. Kurilne naprave in trda goriva je potrebno čistiti tudi 20 do 30-krat pogosteje kot naprave na tekoča goriva.

Naloge, ki bi jih dimnikarska služba morala opravljati na osnovi omenjenih predpisov so:

- redno čiščenje kurilnih naprav,
- redni tehnični pregledi,
- redne meritve emisij.

Dimnikarsko službo na področju vseh petih ljubljanskih občin vrši TOZD »Dimnikarstvo« v DO K. P. Ljubljana, ki pa zgoraj omenjenih nalog ne zmora opravljati. V juniju 1984 je bila izvršena analiza stanja v temeljni organizaciji »Dimnikarstvo« in ugotovljeno da:

— so se čiščenja kolikor toliko vršila edino v industriji, medtem ko so bila v ustanovah, hišnih svetih, obrti in podobno neredna in občasna. Še veliko slabše je bilo v gospodinjstvih. Široka področja so postala sčasoma nepokrita in kljub zakonskemu določilu, da se čistijo kurišča in dimovodi v kurilni sezoni 1-krat mesečno, dimnikarja že leta niso videli.

— Tehničnih pregledov TOZD praktično ni izvajal.

— Prav tako se niso izvajale meritve emisij. Razlog je bil sporni 20. člen odloka o varstvu zraka (Uradni list SRS, št. 17/81).

Temeljna organizacija »Dimnikarstvo« je v začetku leta 1984 prišla do kritične meje. Osnovni razlogi, da je bila dejavnost pred razsulom so bili v premajhnem številu dimnikarjev, prenizkih cenah, nekajkrat povečani potrebi po dimnikarskih storitvah zaradi prehoda na trda goriva.

Za vseh pet ljubljanskih občin je opravljalo storitve 40 dimnikarjev, od katerih jih je 18 imelo omejitve pri delu zaradi zdravstvenih razlogov. Potrebovali pa bi jih vsaj 180—200.

Kadrovska problematika

Zmanjšanju števila dimnikarjev (900 pred 20 leti, danes 380 v Sloveniji) je sicer v precejšnjem obsegu botroval prehod na tekoča in plinasta goriva ter uvajanje daljinskega ogrevanja, kar je v relativno kratkem času povzročilo manjše potrebe po dimnikarskih storitvah. Bistveni razlogi za današnje pomanjkanje dimnikarjev in nadaljnega izredno močnega zmanjševanja števila zaposlenih pa so:

— izjemno težke in zdravju škodljive delovne razmere dimnikarjev, »ki se jih ne da primerjati z nobenim drugim poklicem« (cit. iz Raziskave o vplivu dela in škodljivih snovi delovnega okolja na zdravstveno stanje dimnikarjev v SR Sloveniji 1969—1982) in v tej raziskavi ugotovljene poklicne bolezni,

- nizki osebni dohodki,
- neredni delovni čas,
- umazano delo,
- neurejena prehrana,
- popolna nezainteresiranost mladih za ta poklic.

Gibanje zaposlenih v TOZD potrjujejo gornje ugotovitve: 31. 12. 1983 je bilo v TOZD zaposlenih 67 dimnikarjev, 30. 4. 1984 samo še 57.

TOZD je v srednjeročnem obdobju od 1980—85 razpisoval vsako leto po 10 štipendij na edini dimnikarski srednji šoli v Mariboru s plačilom celotne oskrbe. V vseh teh letih je imel 2 štipendista.

Osebni dohodki

Posledica že prej omenjenega neopaznega upadanja potreb po storitvah in s tem števila dimnikarjev v preteklih letih je bilo tudi padanje realnih osebnih dohodkov dimnikarjev. Povprečni osebni dohodek v TOZD je bil leta 1983 — 17.721,65 za redni delovni čas. Povprečni OD v razmerju januar—april 1984 za redni delovni čas je znašal 21.345,25.

Povečanju sta razlog zmanjševanje obveznosti iz osebnega dohodka in povišana vrednost točke.

Dejansko izplačani osebni dohodki v tem obdobju so znašali povprečno 24.630,00 din vendar vključno z nadurami (ki jih ne bi smeli opravljati), dodatki za minulo delo ter stalnost in povprečno stimulacijo +8 %. Kvalificiranemu dimnikarju, ki pa bi prišel na novo, bi za maj 1984 znašal OD 19.883,00 din. Za primerjavo OD KV dimnikarja na Reki znaša v letu 1983 40.864,00 din — VKV dimnikarja OD pa 48.626,00 din.

Cenovna politika in njen vpliv na pridobivanje dohodka

TOZD ustvarja dohodek s pretežno osebnim in ročnim delom na področju široke potrošnje, kamor štejemo gospodinjstva, hišne svete, ustanove, obrti itd. ter industrije.

V TOZD je bila vodena neprimerna cenovna politika za široko potrošnjo, katere rezultat je bila povprečna rast cen in storitev v zadnjih šestih letih za 5,5 % letno. Po veljavnih cenah je stal obisk dimnikarja do 30. 6. 1984 vključno s čiščenjem štedilnika in dimnika 64,20 dinarja, tako v mestu kot na podeželju. Zato je TOZD reševala svojo eksistenco na tri načine:

— zmanjševanjem obsega del v široki potrošnji na najnujnejše in preorientacijo v industrijo, kar je vzrok poslabšanju zdravstvenega stanja dimnikarjev,

— z zaračunavanjem neopravljenih storitev, kar je zajelo tak razmah, da bi tudi 3—4-kratno povečanje cen in obenem ukinitev zaračunavanja neopravljenih storitev ne spremenilo celotnega prihodka iz področja široke potrošnje in

— na račun nizkih osebnih dohodkov delavcev.

Nerealnost takratnih cen dimnikarskih storitev v Ljubljani je razvidna iz primerjave cen čiščenja v enodružinski hiši s centralno kurjavo, dimnikom in dimovodom:

V Ljubljani	121,00 do max. 149,50 (za tekoče gorivo)
V Kamniku	od 528,00 dalje + 50 % za tekoče gorivo + 50 % za delo popoldan, ponoči + prevoz
Na Rijeki	od 740,00 dalje
V Zagrebu	od 486,50 dalje
V Sarajevu	od 910,00 dalje

III. SPREMEMBE V DRUGI POLOVICI LETA 1984 IN PROGRAM ZA LETO 1985

V drugi polovici leta 1984 je bil s korekcijo cen v Ljubljani zagotovljen temeljni pogoj za nadaljnje urejanje in izboljševanje stanja na tem področju. Kljub še vedno neustrezno vrednotenemu delu

dimnikarjev je bil ustavljen odliv delavcev in do konca 1984 je bilo v temeljni organizaciji zaposlenih že 80 delavcev od tega 73 dimnikarjev. V oktobru so bili občutno popravljene osebni dohodki, ki so znašali v povprečju za polni delovni čas: v avgustu 28.264,30, v septembru 38.607,00 in v decembru že 43.400,70 dinarjev.

Kadrovati smo začeli tudi srednješolski kader — gradbene in strojne tehnike za katere poteka v okviru mariborske srednje gradbene šole in strojne fakultete v Ljubljani posebno izobraževanje za strokovno opravljanje dela in organizacijo dimnikarske službe na terenu. Trenutno obiskuje to izobraževanje 17 srednješolcev.

V jeseni 1985 bo potrebno zaradi pomanjkanja dimnikarjev zaposliti še 30—40 delavcev drugih kvalifikacij za katere bodo organizirani izpiti za prekvalifikacijo. Opozoriti pa je treba, da se letos poveča beneficirana delovna doba od dosedanjih 14 na 16 mesecev s štejetjem od leta 1960, kar bo povzročilo odhod 10—15 dimnikarjev v pokoj.

Večji del sredstev TOZD namenja za nabavo zaščitne opreme (dihalni aparati, maske, izolativne obleke itd.), opremo za strojna in kemična čiščenja ter vozila IMV R-4. Dimnikarji so vse do sedaj kot prevozno sredstvo v glavnem uporabljali le kolesa in mope, kar je z zdravstvenega vidika nevarno, poleg tega ni bil možen prevoz zaščitne in strojne opreme.

Povečana je pogostost čiščenj predvsem večjih kurišč, sklepajo se pogodbeni roki, ki so bližji zakonskim, predvsem v industriji, ustanovah, vojski, kurilnih odborih ipd.

Večje pa so težave z izvajanjem dela v široki potrošnji. Predvsem tam, kjer je bilo celo neredno ali celo več let opuščeno. Občani dimnikarjev enostavno ne puste opraviti storitev. Vsi rajoni, kjer so uvedeni ponovni redni obhodi so nerentabilni.

Uvedeno je sproti zaračunavanje samo opravljenih storitev in ukinjeno pavšalno zaračunavanje.

Uvedli smo spremljanje in analiziranje virov prihodka. Na osnovi tega bomo usklajevali cene storitev in odpravili nekatere disparitete, da ne bi prišlo do ponovnih absurdov kot smo jih že imeli.

Pričeta je reorganizacija rajonov z namenom, da se ti pokrivajo s krajevnimi skupnostmi. Na ta način bo vzpostavljen pristnejši kontakt s krajani in boljši pregled nad opravljanjem storitev.

Začeli smo s popisi kurilnih naprav po lokaciji, moči, vrsti goriva in emisiji (kataster onesnaževalcev).

Nadaljevali bomo s humanizacijo dela zaenkrat z nadaljnjim opremljanjem z vozili R-4, z nabavo in obvezno uporabo zaščitnih sredstev in organiziranim odhodom.

Uvedli bomo dežurno službo, zaenkrat dva do štiri dimnikarje za nujna naročila in dežurstvo med prazniki.

Izdela in vpeljali bomo ustreznejši način vrednotenja del in nalog ter nagrajevanje po opravljenem delu skladno s samoupravnim sporazumom za komunalno gospodarstvo.

Aktivno bomo delovali na ponovnem uvajanju rednega dela na opuščenih področjih sorazmerno z razpoložljivim kadrom. V letošnjem letu imamo namen predvsem osveščati občane o pomenu rednih čiščenj preko javnih občil, RTV, obvestil. V kolikor bomo lahko oddvojili sredstva imamo namen izdati za 31. 10. 1985 (dan varčevanja) brošuro v cca 30.000 izvodih z nasveti, ki bi jo delili brezplačno.

IV. PROBLEMATIKA V OBČINI ŠIŠKA

Vsi navedeni problemi in ukrepi, ki smo jih podvzeli do sedaj veljajo v celoti tudi za območje občine Šiška. Območje je bilo do pred dveh mesecev razdeljeno na dva rajona kjer je opravljalo dimnikarske storitve skupaj 7 delavcev. Dimnikarske storitve so se v industriji izvajale po sprotih naročilih, medtem ko so se storitve v široki potrošnji opravljale le na ožjem območju Šiške. V nekoliko oddaljenejših krajevnih skupnostih le občasno, medtem ko so bile oddaljene krajevnosti enostavno izpuščene iz rednega dela že nekaj let.

S 1. 1. 1985 smo uvedli novo ekipo treh delavcev za področje od Šentvida do Medvod. Ekipo ima po tolikšnem času opustitve del velike težave pri prepričevanju občanov o potrebnosti strokovnih čiščenj. Težko je prepričati občane, da je v kurilni sezoni potrebno strokovno čistiti naprave vsak mesec, če dimnikarja toliko let ni bilo. Nekateri občani, predvsem lastniki individualnih hiš, pa so si kupili orodje in čistijo sami. Ti še bolj kategorično odklanjajo dimnikarske storitve.

S 1. 3. 1985 uvajamo novo ekipo z dvema do tremi dimnikarji na območju nad Savo. Pričakujemo enake težave kot sedaj v medvoškem rajonu. Kljub temu nameravamo z začrtno politiko nadaljevati, ker smo prepričani v vsaj delen uspeh že omenjenih osveščevalnih akcij in bi s prijavljanjem občanov, ki ne dovoljujejo rednih čiščenj, pristojnim inšpekcijskim službam še počakali.

Od 1. 3. 1985 bodo v občini Šiška delovale 4 ekipe z 12 delavci. V začetku kurilne sezone (1985) predvidevamo povečati število

delavcev na 16. Zavedamo se, da tudi to še ni dovolj, vsekakor pa bo pomenilo občutek korak naprej, predvsem če upoštevamo, da se močno menja tudi struktura delavcev. V zadnjih treh mesecih smo imeli v temeljni organizaciji 4 disciplinske postopke z ukrepom prenehanja delovnega razmerja, od tega 2 iz področja občine Šiška, enega delavca pa smo iz Šiške disciplinsko premestili.

Do konca septembra 1985 bomo pripravili predlog nadaljnje ureditve dimnikarske službe v široki potrošnji za celotno območje Ljubljane. Potrebni pa so še razgovori in preverjanja učinkov, ki naj bi jih z novim predlogom dosegli. Predlog bo namreč narekoval določene spremembe republiške zakonodaje in odlokov skupščine mesta Ljubljane.

Temeljna organizacija sama, brez širše družbene pomoči, pa tudi v bodoče ne bo zmogla reševanja stanovanjskih problemov delavcev. Dosedaj je uspela zagotoviti svojim delavcem le samska ležišča v domu v Šentvidu in 15—20 samskih ležišč v lastnih prostorih, ki pa niso ustrezni. Z ozirom na veliko pomanjkanje dimnikarskih delavcev in na navedene probleme pri opravljanju storitev v široki potrošnji, kjer se morajo občani dimnikarja navaditi in ga že po tradiciji žele poznati, dosednji način reševanja stanovanjske problematike ni sprejemljiv. Reševanje stanovanjskih problemov s samskimi ležišči je za temeljno organizacijo sicer cenejše, vendar z vidika zadrževanja delavcev v poklicu neustrezno. V kolikor delavci ne vidijo v svojem poklicu in s tem tudi temeljni organizaciji perspektive reševanja stanovanjskega problema bodo poklic še naprej zapuščali.

V temeljni organizaciji smo začeli s široko akcijo namenskega varčevanja delavcev pri stanovanjski banki. Vsekakor bomo v bodoče večja sredstva morali nameniti v sklad skupne porabe za stanovanjske kredite. Kljub temu pa kolektiv s 110—120 delavcev ne bo zmogel sam reševati problema za več kot polovico delavcev.

Zato bo potrebno koordinirano reševanje skupaj s širšo družbeno skupnostjo tako s solidarnostnimi kot kadrovskimi stanovanji, krediti SSS Ljubljane, prednostnim dodeljevanjem izpraznjenih stanovanj ipd.

Predlog

Na podlagi 8., 117. in 118. člena zakona o osnovni šoli (Uradni list SRS, št. 5/80) in v skladu s 349., 352., 354., 357., 359. in 363. ter 422. člena zakona o združenem delu (Uradni list SFRJ, št. 53/76, 57/83) ter na podlagi 190. in 196. člena statuta občine Ljubljana-Šiška (Uradni list SRS, št. 2/78, 31/81, 8/82), sta zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti občine Ljubljana-Šiška dne ... in skupščina občinske izobraževalne skupnosti Ljubljana-Šiška dne ... sprejela

SKLEP

o ustanovitvi in poimenovanju osnovne šole v krajevni skupnosti Bratov Babnik.

I.

Ustanovi se osnovna šola s sedežem v Ljubljani, Kamnogiški cesta 35, ki se poimenuje po pisatelju Mišku Kranjcu.

Naslov osnovne šole je:

Osnovna šola Miška Kranjca v ustanavljanju (v nadaljnjem besedilu: osnovna šola v ustanavljanju).

II.

Osnovna dejavnost osnovne šole v ustanavljanju je vzgoja in izobraževanje šolobveznih otrok.

III.

Šolski okoliš osnovne šole v ustanavljanju je območje krajevnih skupnosti Bratov Babnik z ulicami: 28. maja, Kamnogiška cesta, Zapuško cesto (del), Zoletovo ulico, Ulico Bratov Babnik, Plešičevo, Čebelarstvo, Malnarjevo in Ulico Bratov Jančar ter Martinčevo ulico.

V šolski okoliš osnovne šole v ustanavljanju se vključijo tudi naseaje: Gince, Dornice, Kamna gorica ter naseaje Toško črno iz območja KS Podutk.

IV.

Ustanoviteljske pravice in dolžnosti do osnovne šole v ustanavljanju izvaja skupščina občine Ljubljana-Šiška.